

## ДОДАТОК: НАЛАШТУВАННЯ БЕЗПЕКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

### INSTAGRAM



Щоб обмежити час перебування дитини в цьому додатку, передивіться налаштування «Екранний час». На кожному телефоні є змога контролювати час і встановлювати обмеження на використання різних додатків.

#### ЯК ЗАХИСТИТИСЯ ВІД НЕЗНАЙОМЦІВ

У цьому допоможуть налаштування приватності й підписників.

##### Приватність.

В Instagram акаунти публічні або приватні. Але за замовчуванням усі вони є публічними.

Щоб зробити акаунт приватним:

- натисніть три крапки або три смуги вгорі у правому куті сторінки профілю;
- виберіть «Налаштування» → «Конфіденційність» → «Конфіденційність облікового запису» → «Приватний обліковий запис».

Щоб захиститися від незнайомих, переглядайте час від часу підписників і видаляйте тих, кого не знаєте в реальному житті.

Виберіть в акаунті «Читачі» вгорі екрана профілю.

- Виберіть тих, кого хочете видалити, натиснувши «Видалити» праворуч від їхнього профілю. Такі користувачі не отримають сповіщень, що більше не стежать за вами. Просто не побачать ваших наступних публікацій.

# 19.

## І ЩЕ ТРОХИ ПРО ДОРΟΣЛИХ В ІНТЕРНЕТІ. МИ КЛІЄНТ ЧИ ТОВАР?

---

Є ще одна тема, яку ми не могли оминати, хоча стосується вона не тільки дітей.

Кожен з нас певну кількість часу проводить в інтернеті. Робить уже звичні дії: за щось розраховується, реєструється на курси, проекти чи навчання, пише пости про значущі події... При цьому ми не надто замислюємось, що кожна наша дія в мережі лишає цифровий відбиток. Це те, що ідентифікує нашу особу й діяльність.

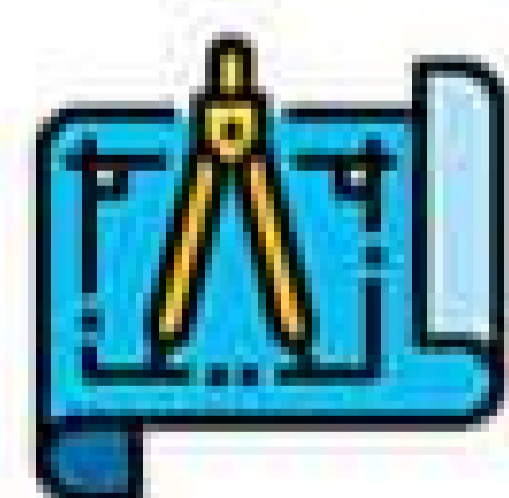
«Цифрові відбитки» лишаються як помітки про участь у заходах, розміщення інформації, фотографій чи відео на будь-якому ресурсі, заповнення онлайн-форм, здійснення безготівкового розрахунку в інтернеті, мітки – «запам'ятати мене» чи «автозаповнення» при введенні даних тощо. Ця інформація може бути використана для моніторингу якогось показника (наприклад, більше жінок або чоловіків роблять покупки на певному ресурсі), для цілеспрямованого спостереження і шпигунства за особою, а також із комерційною метою.

дітьми налагоджують злочинці (докладніше про це – у розділі 14).

Маленьких дітей краще обмежити у спілкуванні в таких чатах (це можна зробити на ігровій консолі чи в самій онлайн-грі). Корисним буде перечитати у книзі інформацію про мережу Discord та обговорити з дитиною правила її використання. Якщо діти грають з однокласниками, такий варіант використання чатів значно безпечніший. Однак відразу треба обговорити умови: хто може додаватися в чат і що робити, раптом з'явиться хтось, крім однокласників.

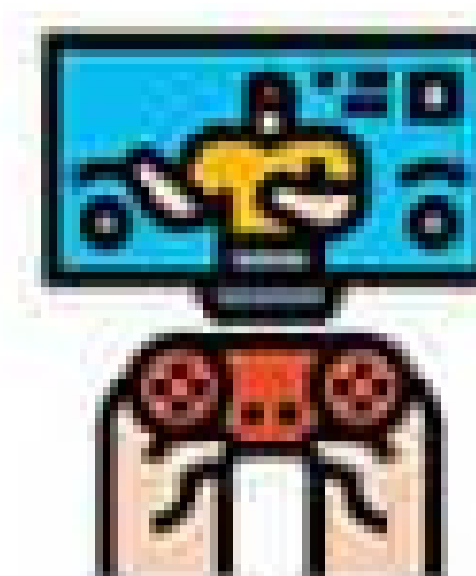
Бажано, щоб діти користувались ігровими приставками з доступом до інтернету лише у спільних кімнатах, де батьки можуть бачити, що вони роблять і з ким спілкуються в іграх.

Якщо консоль використовується дорослими й дітьми, варто створити різні облікові записи. Дорослий профіль захистити паролем, який не знатиме дитина, а в дитячому налаштувати батьківський контроль. Так ви зможете керувати екранним часом, відстежувати контент, ігри й чати.



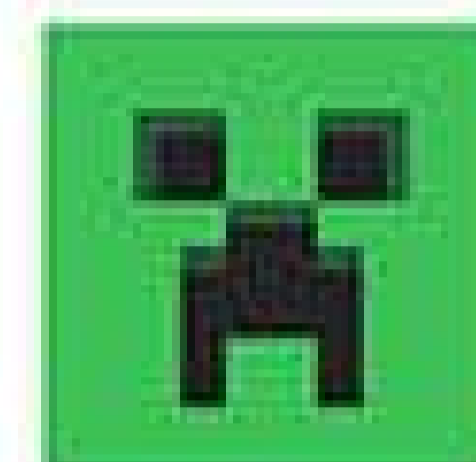
## ЗАВДАННЯ

Поговоріть з дитиною про її улюблені онлайн-ігри. Пошукайте про них додаткову інформацію, перевірте вікові обмеження. Спробуйте зіграти разом.



## РОЗГЛЯНЕМО ДЕКІЛЬКА НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНИХ ОНЛАЙН-ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ

### MINECRAFT



**Minecraft** – це пригодницька відеогра з нескінченними можливостями, бо не має конкретної мети. Голови персонажів квадратні, кольори з'являються шматками, і навіть дерева ніби вирощені в лабораторії LEGO.

Minecraft не дає інструкцій, правило одне – створювати свій світ.

Гра доволі безпечна: тут немає голосової безперервної комунікації з іншими гравцями (хіба що в мультиверсії, де можна спілкуватись через текстовий чат).

**Рекомендована для дітей віком від 8 років.**

Є можливість блокувати гравців і скаржитись на невідповідну поведінку адміністрації.

### FORTNITE



**Fortnite** – це відеоігри для PlayStation 4, Xbox One, Nintendo Switch, Windows, Mac і мобільних пристроїв. У грі два режими: сольна версія під назвою Save the World і надзвичайно популярна версія командної гри під назвою Battle Royale.



**TikTok** – соціальна мережа з короткими відео, які публічно поширюються.

#### ЩО ТРЕБА ЗНАТИ БАТЬКАМ?

- На платформі є популярна музика й різновікові користувачі, а ще нецензурна лексика й матеріали сексуального характеру. Усе частіше з'являються квести із вживанням дитиною якихось речовин або фізично небезпечними жартами, які треба знімати на відео й викладати в мережу.
- Часто бувають недоречні коментарі, наприклад, щодо зовнішності виконавця чи підписи із сексуалізованим вмістом.
- Завоювання прихильників. Підлітки прагнуть, щоб публічний профіль отримав схвалення. Заради якомога більшої кількості підписників і лайків багато хто ладен знімати відео, навіть ризикуючи здоров'ям.
- У мережі є подарунки, які діти можуть купувати, розрахувавшись банківською картою (навіть таємно від батьків).

**Дозволений вік для реєстрації – 13+**

**Вік користування з погляду батьків – 15+**

**Вік користування з погляду дітей – 12+**

Багато користувачів кажуть, що не в змозі відірватись від цього додатка. І досі TikTok вважається однією з програм, які спричиняють надмірне, неконтрольоване за часом використання. Це підтверджується тим, що:

- тут легко набрати підписників, а це основна мета користувачів більшості соцмереж;
- дизайн впливає на психіку користувача так, що тут хочеться залишатись довше;
- неможливо відкласти телефон, оскільки весь час з'являються нові відео;
- користувачі роблять нові відео, сподіваючись, що якесь із них стане вірусним;
- тут є спільнота підлітків усього світу – так задовольняється потреба у приналежності.

Є схожа на TikTok програма Likee, де також публікуються короткі відео і пропонується багато різних фільтрів: для прикрашання фону, запису тематичного відео тощо. Можна заробляти гроші за певну кількість переглядів, а згодом використовувати їх для просування власного профілю у програмі.



## АЛЬОНА ДАЦЕНКО-ВОЛОДИНА

психологиня, ексвіцепрезидентка ізраїльської компанії Edu-Consulting, авторка і координаторка освітніх проєктів у країнах, що розвиваються. Мама двох доньок (20 і 12 років)

Я завжди питаю своїх доньок, перш ніж публікувати фото з ними в соцмережах. Одного разу в нас був серйозний конфлікт із старшою донькою, коли я опублікувала її фото без дозволу. Вона не дуже любить фотографуватися, і це фото їй не подобалося. Відтоді я обов'язково питаю.



Більш ніж чверть батьків (28%) повідомили, що ніколи не думали запитувати свою дитину, чи не проти вона, що її фотографії публікують у мережі. Гадаємо, що в багатьох країнах цей показник значно вищий.



## ВІТАЛІНА НАГОРНА

співзасновниця освітнього проєкту Schoolbecool, присвяченого питанням статевого виховання. Мама доньки (5,5 років)

Усі фото з дитиною, які я публікую, завжди попередньо показую їй. Донька може відмовитися їх розміщувати. Тоді я, звісно, не буду їх постити. Інколи вона у щось цікаве грає, і мені хочеться зробити фото чи відео. Донька може сказати: «Не знімай». Тоді я питаю: «Ти не хочеш, аби я знімала чи публікувала?» Вона відповідає: «Публікувала. Знімати можеш». Я не силюю її ніколи до цього. Вважаю, що ми маємо прислухатися до дитини. Це її право на приватність. Був випадок, коли донька хотіла поширити фото, а я розуміла, що вона в купальнику. Тож пояснила, що таке фото не можна публікувати. І вона це підтримала.

Із друзями в нас теж домовленість: завжди питати, чи можна публікувати фото й відео, де ми разом.

## ОЛЕНА КРАВЕЦЬ

акторка «Студії Квартал-95».  
Мама Марії (17 років) і двійнят Івана та Катерини (по 4 роки)

До певного віку дітей я не викладала фотографії, де видно обличчя. Зараз у мене є такі публікації, але дуже рідко це роблю. Із старшою донькою ми завжди обговорюємо, що саме розміщувати зі спільних фото.

Викладаючи фото дітей та, особливо, зазначаючи геолокацію (ваше місцезнаходження) чи публікуючи фото зі школи, позашкільних занять дитини, ви підвищуєте ризик того, що злочинці можуть знайти дитину з метою переслідування, сексуального насильства чи викрадення. Тому будьте обачні, не зазначайте геолокації, не публікуйте фото дитини, за якими легко визначити, де вона перебуває.

## МИКОЛА КУЛЕБА

уповноважений Президента України з прав дитини.  
Тато доньки (22 роки) і трьох синів (20, 16, 11 років)

Досить часто бачу в соціальних мережах негарні, на мою думку, фото дітей, які публікують батьки. Незалежно від віку не можна викладати фото оголених дітей. Я не радив би розміщувати інформацію, які гуртки відвідує дитина, де навчається. Це питання без-

